

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

2 Peccat qui scriptis vel sortibus abdita quærit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Et si decet fidem sanctorum Patrum in ecclesia servari
Dei, ut quod habuit amittat, qui improbabiliter
mentem, quod non accepit, assumperit.

C. XXIII. *¶* Privilegium amittat, qui sua
potestate non legitime utitur.
Item Simplicius Papa, epist. 2. Ioanni Episcopo Raven-
nensi, post pauca, quibus ab illicita eorum
ordinatione prohibuit.

Dignitatem autem, quod si posthac quidquam
de presumptis, & aliquem seu Episcopum, seu
Presbyterum, seu Diaconum invitum facere forte credi-
deris, velinationes tibi Ravennatis ecclesie, vel Amili-
censis secretis auferendas.

C. XXIV. *¶* In ordinandi amittunt, qui imme-
ritum consecrant.
Item Leo Papa, epist. 83. ad Episcopos
Africanos.

Et qui Episcopi talem consecraverint sacerdotem,
qualem esse non licet, etiam si aliquo modo da-
mnum proprii honoris evaserint, ordinationis tamen
irritas non habebunt: nec unquam ei sacramento
intermittent, quod neglecto divino iudicio, immerito præ-
stiterunt.

C. XXV. *¶* Episcopalis dignitas civitati subtra-
hatur, quæ suis præfules inter-
mittit.

Vide Gelasius Papa, scribit.

Tada nos Syllacorum & cædes geminata Pontifi-
cum, horrendi criminis atrocitate confundit, ut diu
constitutio nostræ deliberationis hæsitaret: dum & in-
terere quempiam patricialibus exemplis derideremur
Anathematis, & ecclesiam utrunque desitutum non usque
recedo iudicatemus relinquendam. Quapropter iam
velut aliam, contuerudinemque sacrilegam declinantes,
eatenus religioni duximus consulendum, ut parochia
viva ob excommunicatis sacerdotibus gubernetur, quæ
vobis commanentes ferro didicist necare pastores, in-
ausultaque sanctorum (quod etiam in illis provinciis nus-
quam potius legitur accidisse, quæ bellorum continuis,
diversisque incursionibus affliguntur) hæc sit reperta
civitas, quæ præfules ministrantes sibi fidei Christianæ
sacramenta, sine persecutore profertant. Curandum
est igitur, ut illic funesta pernicies cessatione propi-
orum sanctorum hæsitatum: atque ita saltem furoris tanti
materia subtrahatur, si in quam hæc possit acerbitas
perpetuari, confitens ibidem persona defuerit, eoque
modo vel illa civitas, dum in quos deserviat non habe-
bit, ab huiusmodi temeritate desistat, vel aliis imitandi
contagia dita non præbeat. Egeat ergo Episcopalis
libertatis sibi non aliunde pensandis s. quæ sacram in
suo gremio collocatam suo crudeliter maculat sangui-
nedignitatem: quia in utroque hæc est ultione plecien-
tia, sive infamia domestico, seu furis incitata nefas hoc
committit externis. Præbeat ergo dilectio vestra in hoc
statu potest ministerium visitationis ecclesie, & aut con-
veniendo pariter, aut vicissim, prout qualitas rerum,
conditioque poposcerit, divina ministeria & representent
ingratas, ne cum devitamus zizaniam, Dominica videamur
præterite frumenta.

¶ In Episcopo, & apud Anathemam & Ivonem continuo sequi-
tur c. compertum. f. de consecratione dist. 2.
3. pari. Hæsitatur quoque, vel paupertatis necessitate Epi-
scopalis satus, vel mutatur, vel due in unam rediguntur: sicut

a. Anst. lib. 4. c. 33. l. 1. p. 6. c. 73. b. Supr. dist. 74. ubi iste, s.
demonstratum. c. Supr. q. 1. si quis. Anst. l. 6. c. 74. l. 1. p. 5. c. 202.
d. Profr. 13. in. Anst. l. 6. c. 148. e. al. Squallatorum: al.
Syllacorum. l. 1. p. 1. c. 1. f. al. de p. 1. s. al. mysteria.

sup. in tit. de mutatione Episcoporum, B. Gregorius a secisse legi-
tur. Non ergo privilegia ecclesiarum sic irviolata permanere censetur,
ut quibusdam de causis interventibus Apostolica auctoritate
eis derogari non possit: alioquin multitudo ecclesiarum ad paucita-
tem rediret, cum innumera ecclesia in diocesibus aliarum fre-
quenter condita inveniantur. Serventur ergo privilegia ecclesiarum
cunctis inconvulsa temporibus: ne videlicet præter ejus auctori-
tatem, a quo data sunt, contra ea liceat ire alicui. *¶* Sed obi-
citur illud Symmachi Papa. [Possessiones v. quas unusquisque
ecclesie suo relinquere arbitrio, &c.] quæ sup. in tit. de alienatione
reum ecclesiasticarum leguntur ascripta. Unde datur intelligi,
quod ea, quæ de iure unusquisque ecclesie, vel necessitati, sicut pere-
grinis, vel pietatis intuitu, sicut religiosi domibus conferuntur, non
perpetuo, sed temporaliter ab eis, quibus conferuntur, sunt possiden-
da. Quamquam illud Symmachi ad necessitatis intuitum, non ad
pietatis prospectum posse referri: videlicet, ut ea, quæ peregrinis
vel captivum largiri necessitas fuisse, non ea, quæ religiosi domibus
ob quietem religiosa conversationis concessa sunt, prohibeantur per-
petuo possideri. Vel potius de utrisque intelligendum est: videlicet,
ut sicut necessitatem patientes cessante necessitate beneficii renuntians
coguntur, quæ eorum miserationi indultis intuitu, sicut religiose venen-
tes, cum a religione cessaverint, privilegia exuantur, quæ religiosa
conversatio meruit. Privilegia ergo, quæ religiosi domibus conse-
crantur, vel in eo casu accipienda sunt, in quo ita eis consultitur, quod
nulli aliquid derogatur, videlicet ut ex novatibus, quorum decima-
tiones nulli assignate fuerant, privilegiorum auctoritate decimas a-
liquis persistere non cogantur, vel si propter instantem tempore
necessitatem eis consulti non poterit, nisi alius derogetur, ita privile-
giorum auctoritas videatur esse servanda, ut eorum subveniat
inopia, non ut suarum devotiarum augmento, & possessionum non
modica extensione preterita, baptismales, seu parochiales & ecclesia
penitus destruantur.

CAUSA XXVI.

Uidam sacerdos fortilegus esse & divinus convici-
tur apud Episcopum: correptus ab Episcopo noluit
cessare: excommunicatur: tandem agens in extre-
mo, reconciliatur a quodam sacerdote, Episcopo in-
consulto: indicitur sibi penitentia sub quantitate
temporis canonibus præfixa.

1. Hic primum queritur, qui sint fortilegi.
2. Secundo, an sit peccatum esse fortilegum.
3. Tertio, a quibus genus divinationis sumptis exordium.
4. Quarto, quot sint genera divinationis.
5. Quinto, an fortilegi vel divini sint excommunicandi, si cessare noluerint.
6. Sexto, an excommunicatus ab Episcopo possit reconciliari a Presbytero, illo inconsulto.
7. Septimo, si morientibus est indicenda penitentia sub quantitate temporis.

QVÆSTIO I.

Qui sint fortilegi, Illidorus diffinit Etymologiarum, lib. 8.
cap. 9. ita dicens.

C. I. *¶* Qui sint fortilegi.

Sortilegi d sunt, qui sub nomine fictæ religionis, per
quasdam, quas sanctorum fores vocant, divinationis
scientiam profitentur, aut quarumcunque scripturarum
inspektione, futura promittunt.

QVÆSTIO II.

Quid autem sortes exquirere peccatum non sit, & exem-
plis, & auctoritatibus probatur. Cum enim Achar e
de anathemate sortibus subripisset, & ob ejus pecca-

a. 7. q. 1. ca. pastoralis. c. temporis. 7. q. 1. c. temporalis. & c. tempo-
rii. & 16. q. 1. c. & temporis. b. 16. q. 1. possessiones. c. al. paro-
chiana. d. Rabanus de magorum præfignis. l. 1. p. 1. cap. 21.
e. al. Achan.

zuzi populus casus apud Nay hostibus terga dedisset, precepit Dominus a Iosue, ut fortibus exquireret, quo peccante populus in manibus hostium cadere meruerat. Iosue preceptum accipiens misit fortes; primum super tribus, deinde super familias, demum super personas: & ita cecidit fors super Achar. Saul b quoque cum pugnantem contra Philisteos iurasset se interfectorum, quicumque ante solis occasum de populo comederet, forte deprehendit Ionatham filium suum mel comedisse, quod seipso acceperat: quem cum morti tradere veller, populo supplicante revocavit sententiam. Ionas c quoque cum a facie Domini fugeret, a navis forte deprehensus, in mare dejectus, & cetero est absorptus. De d Zacharia etiam legitur, quod forte exiit, ut incensum pareret. e Matthias vero a B. Petro, forte in Apostolatum, & Iuda siccessor eligitur. Quod ergo tantorum exemplis probatur, patet malum non esse.

C. I.

Unde etiam Augustinus ait in lib. Psalmorum, in Ps. 30. concione 2. ad versic. [In manibus tuis fortes.]

Sors non f aliquid mali est, sed res est in dubitatione humana, divinam iudicans voluntatem.

2 pars. His ita reseruitur. Antequam Evangelium claresceret, multa permittentibus, que tempore perfectiori disciplina penitus sunt eliminata. Copula namque sacerdotalis, vel sanguinivocorum nec legali, nec Evangelica, vel Apostolica auctoritate prohibetur. Ecclesiastica tamen lege penitus interdicitur. Sic & fortibus nihil mali inesse monstratur, prohibentur tamen fidelibus, ne sub hac specie determinationu ad antiquam idololatricam cultus redirent. Unde quibusdam constellationibus, & futurorum signa custodiuntibus Apostolus g ait: [Dies observati, & mensis, & tempora, & anni. Vnde timeo, ne forte sine causa laboraverim in vobis.] Sic & Astrologia, seu & Astrologia apud catholicos in desuetudinem abiit; quia dum propria caritate hi nimis erant inveni, minus vacabant his, que saluti animarum erant accommodata.

C. II. ¶ Exemplo Iona vel Matthie non oportet fortibus credi.

Quod autem fortibus credi non oportet Hieronymus testatur, scribens super Ionam, c. 1.

Non statim b debemus sub exemplo Ione fortibus credere, vel illud de actibus i Apostolorum huic testimonio copulare, ubi forte in Apostolatum Matthias eligitur; cum privilegia i singulorum non possint legem facere communem.

i ¶ Cum privilegia] Hac usque ad finem sunt addita ex B. Hieronymo. Referuntur enim a Beda ex eodem, infra ead. c. non exempli.

C. III. ¶ Ad secularia negotia, divina oracula non sunt convertenda.

Item Augustinus ad inquisitionem Lanuaris epist. 119.

Hilique k paginis Evangelicis fortes legunt, est optandum est, ut id potius faciant, quam ad demonia consulenda concurrant, tamen etiam ista mihi displicet, consuetudo, ad negotia secularia, & ad vita huius utilitatem, propter aliam vitam loquentia oracula divina velle convertere.

C. IV. ¶ Exemplo Matthie vel Ione non est indifferenter fortibus credendum.

Item Beda super Actus Apostolorum, ad c. 1.

Non b exemplo Matthie, vel quod Iona Propheta forte deprehensus sit, indifferenter fortibus est credendum; cum privilegia singulorum (ut Hieronymus ait) communem legem facere omnino non possint. & infra. ¶ Si qui tamen necessitate aliqua compulsi Deum putant fortibus exemplo Apostolorum esse consulenda

a Iosua 7. b 1. Reg. 14. c Iona 1. d Luc. 1. e Act. 1. f Pamm. lib. c. 77. g Gal. 4. h Iosua p. 11. c. 21. Pamm. lib. c. 73. i Act. 1. k Iosua p. 11. c. 29. Pamm. lib. c. 74. l Sup. ead. non statim. Pamm. lib. c. 75. ad c. Iona.

dum, videant hoc ipsos Apostolos non nisi collectio totum coetu, & precibus ad Deum fuisse egisse.

C. V. ¶ Non sunt observanda que a divinis precipiuntur, quamvis ea contingant, que ab eis pronuntiantur.

De divinis vero scribit Augustinus lib. 3. super Deuter. c. 19. ita dicens.

Intelligi voluit a Dominis etiam illa, que a divinis libris non secundum Deum dicuntur, si acciderint, que dicuntur, non accipienda sic, ut fiant que precipiuntur ab eis, aut colantur que coluntur ab eis.

C. VI. ¶ Institutiones hominum que sunt superstitiosae, vel non.

Idem in lib. 2. de doctrina Christiana, c. 19. 20. Et 21.

Illud b quod est secundum institutiones hominum partim superstitiosum est, partim superstitiosum non est. Superstitiosum est, quidquid institutum est ab hominibus ad faciendam & colendam idola personam vel ad colendam sicut Deum creaturam, partem realem creaturam: vel ad consultationes, & pacta que sunt significationum cum demonibus placita, atque fabricata, qualia sunt molimina magicarum artium: que quidem commemorare potius, quam docere adhiberi poetar. Ex quo genere sunt, sed quasi incerti vane te, Aruspicum & Augurum libri. Ad hoc genus pertinent omnes etiam ligature atque remedia, que medicorum quoque disciplina condemnat, sive in precationibus, sive in quibusdam notis, quas charactere vocant, sive in quibusdam rebus suspendendis atque ligandis, vel etiam saltandis quodammodo, non ad temperationem corporum, sed ad quasdam significationes aut occultas, aut etiam manifestas, que eminentiori a nomine physicam vocant, ut quasi non superstitiosum & implicare, sed nature professe videantur sicut sunt in aure in summo aurium singularum, aut de cruthiorum ossibus anulus in digitis, aut cum tubidicitur singulenti, aut dextera manu sinistram pollicem teneas. His adiunguntur millia inanissimarum observationum, si memorum aliquid salient, si praesentim ambulantis amicus, lepus aut canis, aut porci medius intervenerit. & infra. ¶ Hinc sunt etiam in limen calcare, cum ante domum suam transis: redire ad lectum, si quis, dum se caleat, sternataverit: redire domum, si procedens offenderit: cum vestis a fortibus toditur, plus timere suspicionem futuri mali, quam praesens damnum dolere. ¶ Neque f illi ad hoc genere superstitiosum perniciosae segregandi sunt, qui cum Genethliaci propter natalium dierum considerationes, nunc autem vulgo Mathematici vocantur. Nam & ipsi, quamvis veram stellarum positionem, cum quaque nascitur, conficiuntur, & aliquando etiam perscrutant; tamen quod inde conantur, vel actiones naturae, vel actionum eventa predicere, nimis errant, & vendunt imperitis hominibus miserabilem servitium. & infra cap. 23. ¶ Hoc autem genus fornicationis animae fabriciter divina scriptura non tacuit, neque ab eis sic deterruit animam, ut propterea talia negaret esse sectanda, quia falsa dicuntur a professoribus eorum, sed & sciant, si dixerint vobis, inquit, & ita evenierit, ne credatis eis. Non enim quia imago Samuelis mortui Sauli Regi, quae praenuntiavit b, propterea talia sacrilegia, quibus illa imago presentata est, minus execranda sunt, aut quia in i Actibus Apostolorum femina ventrilocuta verum testimonium perhibuit Apostolis Domini, idem

a Iosua p. 11. cap. 10. infra ead. q. 1. c. ult. in fin. b Iosua p. 11. cap. 15. c. 6. c Infr. ead. q. 1. nec mirum, si ad hoc. d al. nomine nomine physica. e al. Superstitiosae. f C. 11. g Deuter. 1. Reg. 28. h Act. 16.

Præter Arotholus peperit illi Spiritui, ac non potius fecerunt illius demonii correptione atque exclusione mandant. Omnes igitur artes hujusmodi, vel nugatorie vel noxie superstitiosis, ex quadam pestifera locustæ hominum & demonum, quasi pacta infidelis & dolose amicitia constituta, penitus sunt repudianda & fugienda Christiano.

C. VII. ¶ Non est vita, sed mors, inquisitio, vel curatio, quæ à divinis, vel magicis expetitur.

Idem in a. *lib. de Civitate Dei.*

¶ **¶** si sine Salvatore salutem vult habere, & sine vera sapientia xilimam prudentem se fieri posse, non solum, sed æger, non prudens, sed stultus in ægritudine assidua laborabit, & in cæcitate noxia stultus ac demens permanebit. Ac proinde omnis inquisitio, & omnis curatio, quæ à divinis & magicis, vel ab ipsis demoniis in idolorum cultura expetitur, mors potius dicitur, quam vita: & qui ea sectantur, si se non committunt ad æternam perditionem tendunt, Psalmista dicitur: [Omnes dii gentium sunt demonia] qui per decipiunt homines, alios decipere quotidie gestiunt, ut periculis suis faciant eos esse participes. Itaque hæc non magica artem ex d. traditione Angelorum multum in toto orbe terrarum plurimis saculis invaluit, per quam damscientiam futurorum, & infernorum, & per invocationes eorum inventa sunt auspicia, & augurationes, & ipsa, quæ dicuntur oracula & necromantia.

C. VIII. ¶ Christiana & vera pietas planetarios expulsi & damnat.

Idem confessionem *lib. 4. c. 3.*

¶ Illos planetarios, quos mathematicos vocant, plane contemnere non desistebam, quod quasi nullum esset sacrificium, & nullæ preces ad aliquem Spiritum ob divinationem dirigebatur. Quod tamen Christiana & vera pietas consequenter repellit & damnat.

C. IX. ¶ Cultura est idololatria, auguria servare, & stellarum requirere corpus.

Idem Hieronymus *g.*

¶ **¶** si quis deinde, quoniam qui h. fornicatur, in corpore suo peccat, non istud corpus solum, quod templum Dei est, sed & istud quod dicitur, quia omnis ecclesia corpus Christi est. Et in omnem ecclesiam videtur delinquere, qui corpus suum maculaverit, qui per anum membrum macula in omne corpus diffundit. ¶ Est & illud opprobrium Ægypti, quod hæc legentis, etiam post Iordanis transitum, & post baptismum, secundam circumcisionem, vetustæ constitutionis insultione suggeritur, observare auguria, requirere stellarum corpus, & eventus ex iis futurorum rimari, servare somnia, cæterisque hujusmodi superstitionibus implicari. Idololatriæ namque mater est Ægyptus, ex qua certum est hujusmodi opprobria pullulare, quæ, si transito jani Iordane susceperis, & his te rursum laqueis illigaveris, tecum sine dubio opprobria Ægypti trahis.

¶ **¶** hæc autem sortilegia k non usque adeo sunt detestanda, si, si aliqual de arca, vel torculari demonibus fuerit immolatio, non, quod rituum est illud, credatur esse immundum: aut si ipsorum, quod oblatum fuerit, a nobis ignorantibus sumi contigerit, ita cæcitas non delinquat.

a Habemus in h. Rabani de Magorum sortilegiis. b Burc. l. 10. cap. 4. c. 1. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. ab. ac. ad. ae. af. ag. ah. ai. aj. ak. al. am. an. ao. ap. aq. ar. as. at. au. av. aw. ax. ay. az. ba. bb. bc. bd. be. bf. bg. bh. bi. bj. bk. bl. bm. bn. bo. bp. bq. br. bs. bt. bu. bv. bw. bx. by. bz. ca. cb. cc. cd. ce. cf. cg. ch. ci. cj. ck. cl. cm. cn. co. cp. cq. cr. cs. ct. cu. cv. cw. cx. cy. cz. da. db. dc. dd. de. df. dg. dh. di. dj. dk. dl. dm. dn. do. dp. dq. dr. ds. dt. du. dv. dw. dx. dy. dz. ea. eb. ec. ed. ee. ef. eg. eh. ei. ej. ek. el. em. en. eo. ep. eq. er. es. et. eu. ev. ew. ex. ey. ez. fa. fb. fc. fd. fe. ff. fg. fh. fi. fj. fk. fl. fm. fn. fo. fp. fq. fr. fs. ft. fu. fv. fw. fx. fy. fz. ga. gb. gc. gd. ge. gf. gg. gh. gi. gj. gk. gl. gm. gn. go. gp. gq. gr. gs. gt. gu. gv. gw. gx. gy. gz. ha. hb. hc. hd. he. hf. hg. hh. hi. hj. hk. hl. hm. hn. ho. hp. hq. hr. hs. ht. hu. hv. hw. hx. hy. hz. ia. ib. ic. id. ie. if. ig. ih. ii. ij. ik. il. im. in. io. ip. iq. ir. is. it. iu. iv. iw. ix. iy. iz. ja. jb. jc. jd. je. jf. jg. jh. ji. jj. jk. jl. jm. jn. jo. jp. jq. jr. js. jt. ju. jv. jw. jx. jy. jz. ka. kb. kc. kd. ke. kf. kg. kh. ki. kj. kk. kl. km. kn. ko. kp. kq. kr. ks. kt. ku. kv. kw. kx. ky. kz. la. lb. lc. ld. le. lf. lg. lh. li. lj. lk. ll. lm. ln. lo. lp. lq. lr. ls. lt. lu. lv. lw. lx. ly. lz. ma. mb. mc. md. me. mf. mg. mh. mi. mj. mk. ml. mm. mn. mo. mp. mq. mr. ms. mt. mu. mv. mw. mx. my. mz. na. nb. nc. nd. ne. nf. ng. nh. ni. nj. nk. nl. nm. nn. no. np. nq. nr. ns. nt. nu. nv. nw. nx. ny. nz. oa. ob. oc. od. oe. of. og. oh. oi. oj. ok. ol. om. on. oo. op. oq. or. os. ot. ou. ov. ow. ox. oy. oz. pa. pb. pc. pd. pe. pf. pg. ph. pi. pj. pk. pl. pm. pn. po. pp. pq. pr. ps. pt. pu. pv. pw. px. py. pz. qa. qb. qc. qd. qe. qf. qg. qh. qi. qj. qk. ql. qm. qn. qo. qp. qq. qr. qs. qt. qu. qv. qw. qx. qy. qz. ra. rb. rc. rd. re. rf. rg. rh. ri. rj. rk. rl. rm. rn. ro. rp. rq. rr. rs. rt. ru. rv. rw. rx. ry. rz. sa. sb. sc. sd. se. sf. sg. sh. si. sj. sk. sl. sm. sn. so. sp. sq. sr. ss. st. su. sv. sw. sx. sy. sz. ta. tb. tc. td. te. tf. tg. th. ti. tj. tk. tl. tm. tn. to. tp. tq. tr. ts. tt. tu. tv. tw. tx. ty. tz. ua. ub. uc. ud. ue. uf. ug. uh. ui. uj. uk. ul. um. un. uo. up. uq. ur. us. ut. uu. uv. uw. ux. uy. uz. va. vb. vc. vd. ve. vf. vg. vh. vi. vj. vk. vl. vm. vn. vo. vp. vq. vr. vs. vt. vu. vv. vw. vx. vy. vz. wa. wb. wc. wd. we. wf. wg. wh. wi. wj. wk. wl. wm. wn. wo. wp. wq. wr. ws. wt. wu. wv. ww. wx. wy. wz. xa. xb. xc. xd. xe. xf. xg. xh. xi. xj. xk. xl. xm. xn. xo. xp. xq. xr. xs. xt. xu. xv. xw. xx. xy. xz. ya. yb. yc. yd. ye. yf. yg. yh. yi. yj. yk. yl. ym. yn. yo. yp. yq. yr. ys. yt. yu. yv. yw. yx. yy. yz. za. zb. zc. zd. ze. zf. zg. zh. zi. zj. zk. zl. zm. zn. zo. zp. zq. zr. zs. zt. zu. zv. zw. zx. zy. zz.

C. X. ¶ Non idem reliqua sunt immunda, quia ab arca vel torculari aliquid ad demonum sacrificia tollere.

Unde Augustinus ad Publilianam, *epist. 114.*

¶ **¶** Ideo arca a vel torculari tollatur aliquid ad sacrificia demoniorum sciente Christiano, idem peccat, quia b fieri permittit, ubi prohibendi potestas est. Quod si factum non comperit, aut prohibendi potestatem non habuit, utitur mundis reliquiis fructibus, unde illa sublata sunt.

C. XI. ¶ Immunis est à reatu, qui emit, quod nescit idoli immolatum.

Item Ambrosius in primam epistolam ad Corinthios, *ad c. 10.*

¶ **¶** licet aliquid c pollutum sit per accidentiam, id est, oblationem idoli, cum hoc tamen nescit, qui emit, nullum patitur scrupulum, & apud Deum immunis est.

QVÆSTIO III. & IV.

A Quibus autem genus divinationis a cordium sompniis, vel quot sint genera ejus, Augustinus d. exposuit in libro de natura e demonum, ita dicens.

C. I. ¶ De multiplici genere divinationis.

¶ **¶** Gitur f genus divinationis à perlis i fertur allarum. Varro autem dicit divinationis quatuor esse genera, terram, aquam, aërem, & ignem: hinc geomantiam, hydromantiam, aëromantiam, pyromantiam dicta autumat. Divini dicti sunt, quasi Deo pleni. Divinitate enim plenos se esse simulant, & astuta quadam fraudulencia hominibus futura coniectant. Duo autem sunt genera divinationis, ars & furor. Incantatores verò vocati sunt, qui artem verbis peragunt. Arioli vocati sunt, propterea quod circa aras idolorum nefarias preces emittunt & funesta sacrificia offerunt, hisque celebratibus demonum accipiunt responsa. Haruspices nuncupari, quasi horarum inspectores. Dies enim & horas in agendis negotiis, operibusque custodiunt, & quid per singula tempora observare debeat homo, intendunt. Hi etiam exta pecudum inspiciunt, & ex eis futura prædicunt. Augures sunt, qui volatus avium, & voces intendunt, aliæque signa rerum, vel observationes improvisas hominibus occurrentes ferunt. Iidem sunt & auspices. Nam auspicia sunt, quæ ite facientes observant. Dicta autem sunt auspicia, quasi avium spicia g, & auguria, quasi avium garris, id est, avium voces & linguæ. Item augurium, quasi avigerium, quod aves gerunt. Duo sunt autem genera auspiciorum, unum ad oculos, alterum ad aures pertinet: ad oculos scilicet volatus, ad aures vox avium. Pythones à Pythio Apolline dicti, quod is auctor fuerit divinandi. Astrologi dicti eo, quod in astris augurantur. Genethiaci appellati sunt propter natalitiorum considerationes dierum. Genetes enim hominum per duodecim cæli signa describunt, syderumque cursu, nascentium mores, actus, & eventus prædicere conantur: id est, quis quali signo fuerit natus, aut quem effectum habeat vitæ, qui nascitur. Hi sunt, qui vulgò Mathematici vocantur, cujus superstitionis genus constellationes Latini vocant, id est, notationes syderum, quomodo se habeant, cum quibus nascitur. ¶ Primum autem idem stellarum interpretes Magi nuncupabantur: sicut de his legitur in b Evangelio, qui natum Christum annuntiaverunt. Postea hoc nomine soli Mathematici dicti sunt. Cujus artis scientia usque ad Evangelium fuit concessa, ut Christo edito nemo exinde nativitatem alicujus de celo interpretaretur.

a Ivo p. 11. c. 99. b al. fi. c Ivo p. 11. c. 96. d Rabanus de Magorum sortilegiis. Isidor. l. 2. etymol. c. 9. e al. dromatose. f Burc. l. 10. c. 43. Ivo p. 11. c. 68. g al. aspicia. h Mut. 2. ff +

